

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 1295 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-fevralda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

“Yashil universitet” tamoyillari: mazmun-mohiyati va ahamiyati	20
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
“Yashil universitet” tamoyili asosida barqaror rivojlanish rejasi va institutsional chora-tadbirlar amaliyoti	26
Sindarov Sherzod Egamberdiyevich	
O‘zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirishning yangi bosqichiga o‘tmoqda	31
Shadmanov Erkin Sherkulovich	
The Impact of Technological Advancements on SME Growth: Trends and Case Studies in Uzbekistan	35
Tojiyev Abror, Raxmonaliyev Abbas	
Оценки эффективности деятельности малого бизнеса	45
Ортиков Улугбек Акробек угли	
Yashil iqtisodiyotda cheklangan resurslarning cheksiz imkoniyatlari	51
Saidov Muhammadali Hakimovich, Esanbekov Diyorbek Mirzabek o‘g‘li	
O‘zbekiston iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida tijorat banklarining o‘rni	57
Xakimova Feruza Nazarovna	
Biznesning ijtimoiy ma‘suliyati konsepsiyasining rivojlanish bosqichlari	62
M.O. Kasimova	
Korporativ boshqaruvda risklarni boshqarish va risk darajasini pasaytirish yo‘llari	68
Mallayev Salohiddin Saidkamolovich	
Взаимосвязь стратегии управления персоналом и бизнес стратегии организации	74
Давлетов Ислон Халикович, Бикмаев Тимур Рафаелевич	
Iqtisodiyotning barqaror va izchil rivojlanishida ishlab chiqarishni mahalliyashtirishning o‘rni	78
Sobitova Ra‘no Solidjonovna	
Statistik kuzatuvlarni samarali tashkil qilishda raqamli texnologiyalardan keng foydalanishdagi mavjud muammolar	82
Istoraxon Abdusalomova Ilhom qizi	
Xizmat ko‘rsatish korxonalarida risklarni diversifikatsiya tahlili	87
Hazratqulov Shahboz Boboqul o‘g‘li	
Korxonalarda raqamli marketing: nazariy asoslar va amaliy imkoniyatlar	94
Amonov Mirzohid Tuymuratovich	
Enhancing post-quantum security through hybrid cryptographic systems integrating quantum key distribution	98
Shuxrat Toirov Abduganiyevich, Saidakhmedov Eldor Islomovich, Akbarov X.U	
Raqamli iqtisodiyotda elektron tijorat bozorining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati bo‘yicha adabiyotlar tahlili	110
Sodiqov Abdulhafiz	
Mulkiy soliqlar ma‘muriyatchiligi va ulardan soliq xavfsizligini ta‘minlashda foydalanish	118
Aliyarov Olim Abdug‘aparovich	
Mahalliy budjetlar daromadlarini shakllantirishda mahalliy soliqlar va yig‘imlarning o‘rni va ahamiyati	125
Bauyetdinov M.J., Eshbanbetov E.M.	
Yuk avtomobillari transport xizmatlarining samaradorligini aniqlash ko‘rsatkichlari	130
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Ishonkulova Feruza Asatovna	
Arima modellari yordamida jismoniy shaxslarning xorijiy pul o‘tkazmalari ko‘satkichini prognozlashtirish (surxondaryo viloyatida)	135
Davranov Odil Jumanazarovich	
Kambag‘allikni baholash: AQSH misolida FPL	146
Durdona Davletova	
Ta‘lim xizmatlari sifatini oshirishning nazariy-ilmiy asoslari	151
Axmedova Barno Abdiyevna	

Tijorat banklarining depozit jalb qilishdagi o'ziga xos xususiyatlari	155
Farxod Rustamovich Bobobekov	
Трансформация потребительской этики и поведения в условиях перехода узбекистана к зеленой экономике.....	161
Хусайнов Равшан Рахимович, Кариева Латофат Саидакрамовна	
Qurilish materiallari sanoati korxonalarining samarali innovatsion rivojlanishini ta'minlash yo'nalishlari.....	168
Fayzullayev Jonibek Mambetsaliy o'g'li	
Comparative analysis between the fundamental and technical analysis of stocks	175
To'qmirzayev Kamol Mo'min ugli	
Тенденции устойчивого развития автотранспортных предприятий в формировании цифровой экономики.....	182
Юсупходжаева Г.Б	
Влияние маркетинга на качество продукции – стратегии успешных брендов и использование отзывов клиентов	187
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Ma'suliyati cheklangan jamiyatlarning fond bozoriga kirish imkoniyatlari: statistika, tahlil va prognozlar	192
Butayev Javlonbek Inatillo o'g'li	
O'zbekistonning eksport salohiyatini mustahkamlash zamonaviy tendensiyalari.....	197
Bozorov Akmal Amonovich	
Mintaqa salohiyatini oshirishda innovatsiyalar va investitsiyalarni rag'batlantirishda klaster yondashuvining o'rni.....	203
Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna	
Инновационная деятельность металлургических предприятий в изменяющейся среде	207
Каримов Маъруф Ихтиёрович	
Значение лизинговых услуг в финансировании основного капитала предприятий	212
Латипова Шахноза Махмудовна	
Iqtisodiyotning jadal rivojlanishini innovatsion faoliyat asosida shakllantirish yo'llari	217
Nosir Maxmudov	
Davlat xaridlarida moliyaviy nazoratni amalga oshirish muammolari	224
Abdug'aniyev Bekjon Habibulla o'g'li	
Qishloq xo'jaligi korxonalarida kapital qo'yilmalar hisobini takomillashtirish	229
Baxriyev Muxiddin Sheraliyevich	
Main directions of increasing the investment attractiveness of the economy of the Republic of Uzbekistan	240
Kengesov Diyorbek Umidovich, Nurniyazova Dilnoza Arzubay qizi, Xalmuratova Dilnaz Suleyman qizi, Bekjanova Gozzal Janabaevna	
Исследование оказания торгового обслуживания сельского населения.....	245
Мусаева Шоира Азимовна, Усманова Дильфуза Ильхомовна	
Развитие логистики спортивных мероприятий на основе международной практики	252
Исмагулова Гульмира Нуралиевна	
Tijorat banklari depozit xizmatlari amaliyotini takomillashtirish	257
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
Tijorat ko'chmas mulki qiymatini baholash xususiyatlari va unga ta'sir etuvchi omillar	263
Xomitov K.Z.	
Improvement of accounting of authorized capital at joint-stock companies	269
Ortikov Ergashjon Yakubboevich, Xusinov Ibragim Ismailovich	
Raqamli valyutaning xalqaro savdodagi roli: imkoniyatlar va muammolar.....	274
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, To'qmirzayev Kamol Mo'min o'g'li	
Yashil iqtisodiyot: nazariy jihatlar va ahamiyati	279
Maksumova Dildora Alisherovna	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlanish asoslari.....	283
Maxmudova Feruzabonu Odiljon qizi, Lutfiy Farangiz Sharidin qizi	
Oziq-ovqat sanoatini rivojlantirishning nazariy asoslari	288
Tursunova Dilnavoz davron qizi	

Национальная оценка рисков отмытые преступных доходов	294
Хомидов Шухрат Гафуржонович	
Inflyatsion targetlash rejimiga asoslangan monetar siyosatning makroiqtisodiy ahamiyati	301
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
Tijorat banklarining kredit mablag'laridan samarali foydalanish yo'llari	308
Ulugbek Nizamov	
Soliq bazasini aniqlash metodologiyasining o'ziga xos xususiyatlari va tamoyillari	312
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
"Qishloq xo'jaligida innovatsion texnologiyalarni joriy etish va ularning iqtisodiy samaradorligi"	316
Shamshetova Gulraushan Sarsenovna	
Повышение популярности банковских услуг посредством цифровых инноваций: стратегии интеграции технологий с ориентацией на клиента	318
Рузиева Олима Шухратовна, Рузиев Шухрат Нармурадович	
Tovar-moddiy resurslar harakatini samarali ta'minlashda xorijiy tajribalar	322
Sherzod Xolmurodovich Pardayev	
Pul-kredit siyosatida "big data" texnologiyalari: o'zbekistonda to'lov ma'lumotlari, qidiruv so'rovlari va matn tahlilidan foydalanish istiqbollari	327
Mamatxo'jayev Otabek Farxodjon o'g'li	
O'zbekiston iqtisodiyotida tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash	332
Abdusamatov Mamaysup Qulmonovich, Jovlijev Ramazon Fazriddin o'g'li	
O'zbekiston respublikasida innovatsion faol korxonalar faoliyatini statistik usullarda baholash masalalari	338
Matsapayev Akmal Qalandarovich	
Tadbirkorlik subyektlarini soliqqa tortishda chet el tajribasi	343
A.I. Akbarov	
Mamlakatda kichik biznes subyektlari va eksport sohasida samarali rivojlanish yo'nalishlari	347
M.A.Ibrohimov	
Neighborhood system of activity economic the basics improvement	351
Alikulov Ravshan Shodiyor o'g'li	
Tijorat banklari evolyutsiyasi va kapitallashuv darajasini oshirishning iqtisodiy asoslari	356
Mamadjonov Shukurillo Ibrohimjon o'g'li	
O'zbekistonda tijorat banklarning andarrayting jarayonlarini takomillashtirishni innovatsion usullari	360
Bobojonov Xursand Qadamovich	
O'zbekiston respublikasida pensiya jamg'armasi faoliyatini takomillashtirish	374
Inoyatova Maqsuda Palvonnazirovna	
"Yashil iqtisodiyot" iqtisodiyotning barqaror rivojlanish asosi sifatida	379
Jiemuratov Temirbay Polatbaevich, Muratbaev Bayram Bazarbay uli	
Aholining daromadlarini soliqqa tortish asosida tengsizlikni kamaytirish yo'llari	384
Vosiqov Ulug'bek Alisherovich	
Soliq to'lovchilarga ko'rsatiladigan raqamli xizmatlarni ko'paytirish orqali soliq bazasini kengaytirish	389
Usmonov Ulug'bek Jaxongir o'g'li	
Совершенствование механизмов стимулирования инновационного развития промышленности: международный опыт и перспективы для узбекистана	394
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Стратегия перехода к зеленой экономике Республики Узбекистан	399
Маматова Фатима Абдусаломовна	
Ensuring financial stability of companies international practice experience	405
Abdullayeva Madinabonu Khasanboyevna	
Yashil iqtisodiyotda investitsiya samaradorligini oshirish: barqaror o'sish strategiyasi va imkoniyatlari	409
F.U.Umarov	
Mamlakatimizda sug'urta xizmatlarining roli va ahamiyati	414
Ko'charov Murod Baxtiyorovich	

Проблемы и перспективы развития частного образования.....	419
Мухаммедов Мурод Мухаммедович, Мардонов Баҳодир Бахронович	
Mahalla tizimida sohaviy islohatlarni amalga oshirish zarurati	425
Karjavova Xurshida Abdumalikovna	
Iqtisodiyotni barqarorligini ta'minlashda jismoniy shaxslar daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari	429
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Bank chakana xizmatlari amaliyotini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	434
Saipnazarova Mohinur Utkir qizi	
Oziq-ovqat sanoati rivojlanishining xorij tajribalari va ulardan foydalanish imkoniyatlari.....	437
Ergashev R.X., Xo'jamov J. T.	
Mintaqada sog'liqni saqlash xizmatlar bozori mexanizmlarini takomillashtirish	442
Davron Kesimov	
Keytering xizmatlari turlari va uning inson omili bilan bog'likligi sifatida	446
Nasiba Ergasheva	
Meva-sabzavotchilik mahsulotlari kooperasiyasini rivojlantirish masalalari.....	451
Ergashev R.X.	
O'zbekistonda xizmatlar sektorini rivojlantirish va kambag'allikni qisqartirish: empirik tahlil (2000-2024)	456
S. Alikulov, M.Alikulova	
Avtotransport vositalaridan foydalanishning xorij tajribasi.....	476
Norqobilov Jaxongir	
Efficient use of resources in the production process using the example of cotton and textile clusters	485
Khalikov Talibjon Luptullaevich	
REPO bitimi va uning turlari hamda uning moliya bozorida barqarorlikni ta'minlashdagi ahamiyati	490
Ibrohimov Yorqinjon To'liqin o'g'li	
Digital development of dividend policy in corporate structures in the republic of uzbekistan	498
Shermukhamedov Akmal Komiljonovich	
Tijorat banklari passivlarini tahlil qilishning metodik obzori	503
Ziyodullayev Sodiqjon Mamadillaevich	
Tadbirkorlikda ishlab chiqarish resurslari va ulardan foydalanishning ilmiy-nazariy masalalari.....	513
A.O'tbosarov	
To'g'ri soliqlarni hisoblanishi va undirilish amaliyotini takomillashtirish yo'llari.....	519
Xo'jaqulov Ramshid Yunusovich	
Tijorat banklari tomonidan korporativ mijozlarga ko'rsatiladigan innovatsion bank xizmatlarini shakllantirish yo'llari	526
To'laev Safarmurod Boymuhammad o'g'li	
Макроэкономический анализ механизмов стимулирования роста уровня занятости и меры для уменьшения уровня бедности в Узбекистане.....	532
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
Kapital bozorida emitentlarning investitsion jozibadorligini oshirishda dividend siyosati.....	548
Sardor Omonov	
Korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyotini rivojlantirish yo'nalishlari	554
Shohyora Otaxonova	
Aylanma kapital rentabelligini baholashga kompleks yondashuv	559
Fayziyev Oybek Raximovich	
Kambag'allik muammosi tadqiq etilishining nazariy asoslari	567
Mirzaxalikov Bobir Baxtiyorovich	
Oliy ta'lim muassasalarida raqamli marketingni talabalar va oilalar qarorlarini hisobga olgan holda optimallashtirish.....	571
Xidoyatov Murod Batirovich	
Qishloq xo'jaligi sohasida kooperatsiyalar rolini mustahkamlash	578
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	

O'zbekistonda oziq-ovqat sanoati korxonalarida ishlab chiqarish holati tahlili	584
Shukurov Rustam Ergash o'g'li	
Infratuzilma loyihalarini innovatsion moliyalashtirishni takomillashtirish	593
Yarbazarov Shavkat Butayevich	
Ko'chmas mulkni kadastr baholash xususiyatlari.....	600
To'lakov Ulug'bek Toshmamatovich	
Tijorat banklarining investitsion faoliyatini rivojlantirish	610
Dodiyev Fozil O'tkurovich	
Tadbirkorlik subyektlari mahsulotlarini bozor talabiga mosligini ta'minlash va raqobatni oshirish.....	614
Suyunov Jaloliddin O'ktam o'g'li	
Description of methods for assessing the competitiveness of an enterprise	620
Musayeva Shoirazimovna	
Sanoat korxonalarini bozor sharoitlariga moslashtirishga nazariy yondashuvlar	624
Begmullayev Otabek Irsaliyevich	
Iqtisodiy inqiroz sharoitida tadbirkorlik subyektlarida iqtisodiy inqirozga qarshi kurashish strategiyalari	630
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
O'zbekistondagi nodavlat oliy ta'lim tashkilotlarida moliyaviy rejalashtirish metodologiyasi.....	638
Xurramov Jonibek Rustamovich	
Methodology for placing types of green bonds.....	642
Rakhmedova Madinakhon Nusrat qizi	
Tarmoqlar sohasini rivojlantirish va raqobat	647
Fayziyeva Dilafruz Shuxratovna	
Evolution of the pensions in great britain.....	650
Umarova Zulaykho Tursunovna, Rakhmanova Zilola Alisherovna	
Favqulodda ekologik vaziyatlarni bartaraf etishga doir davlat siyosatining uslubiy va tashkiliy-institutsional muammolari.....	654
Azizov T.A.	
Oliy ta'limni moliyalashtirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	658
Yo'ldoshev Jaxongir To'raboyevich	
Mehnat motivatsiyasi nazariyasini rivojlantirishda insoniy munosabatlar maktabining o'rni	662
Aslanov Aziz Mexmonovich	
Перспективы внедрения альтернативной системы отопления тепловыми насосами на социальных объектах узбекистана	668
Руденко Инна Юрьевна, Волков Алексей Владимирович	
Qurilish tashkilotlarida xarajatlar hisobini takomillashtirish.....	675
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Qurbanov Amirulla Muradilloevich	
Turizm sanoatida ijtimoiy tarmoqlarning roli va ahamiyati.....	682
Kasimova Zilola Gulomiddinovna	
Совершенствование эффективного управления основными активами предприятий в условиях инновационного развития	686
Мусаева Жамила Кароматовна	
Use of mobile and internet technologies state and development of culture	695
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Uroqov Xumoyun Jamshid ugli, Ergashev Suxrobjon Mirzoxiddin ugli	
The influence of physical activity on social education and new sports trends.....	699
Axtamov Djamshed Baxromovich	
Iqtisodiyotni ekologik boshqarishning nazariy asoslari.....	705
Qodirov Abduvohid Abdumannof o'g'li	
The role of participatory budgeting practices in financing infrastructure	711
Mirzayev Xursanmurod Egamberdiyevich	
Основы теории факторного анализа прибыли предприятия	717
Алиева С.С.	
Yashil energetikaning mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi o'rni	723
Raxmatullayev Umarbek Ulug'bekovich	
O'zbekistonda islomiy banklarni rivojlantirish istiqbollari.....	734
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	

O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishda islomiy moliyaning ahamiyati	741
Axmedov Azamat Kamilovich, Maratova Aseliya Nurpeyis qizi	
Turistik xizmatlar bozorini rivojlantirishning nazariy-uslubiy qoidalari	746
Turayev Og'abek Kaxramonovich	
Aksiyadorlik jamiyatlarida kengashlar faoliyatini baholash uslubiyotini takomillashtirish	750
Ismailov Allayor Rashidovich	
Yashil iqtisodiyotda raqamli texnologiyalarni joriy etish borasida muvaffaqiyatli tadqiqotlar	760
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
Составление многокритериальной базы оценки эффективности и результативности предпринимательской деятельности спортивной организации	766
Маткаримова Наргиз Тухтасиновна	
Tijorat banklarning resurs bazasini mustahkamlash bilan bog'liq muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari	772
Sultanmuratova Dilrabo Shaylavbekovna	
Agroservis xizmatlari ko'rsatish qishloq xo'jaligida yaratilgan mahsulotlarning iste'mol qiymatini oshiruvchi omil sifatida	777
Iroda Turdibayevna Kudratova	
Shaxsda individual imkoniyatlar rivojlanishining yoshga doir xususiyatlari	783
Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi	
O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanish bosqichlari	787
Xolmurzayev Sobir Nazarovich	
Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish asnosida o'zbekistonda aholi bandligini oshirish	791
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	
Ta'limda sun'iy intellekt texnologiyasini qo'llash	795
Radjabov Bunyod Abduxalilovich	
Tijorat banklarini soliqqa tortish tartibining guruhlanishi	799
Komolov Odiljon Sayfidinovich	
Davlat moliyasida davlat budjetini samarali boshqarish masalalari	803
Azizjon Muxiddinov, Anvar Muminov	
Xitoy iqtisodiyotining rivojlanishi	808
Aripov Oybek Abdullayevich	
Ta'lim menejeri tushunchasi hamda ularning funksional vazifalari	815
Abdullayev O'tkir Sadullayevich	
Rekreatsiya resurslarini o'rganish bilan bog'liq nazariy yondashuvlar	822
Murtazayeva Gulrux Isabek qizi	
Methods of educating spiritual and will-powered virtues in the process of athletics training	828
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich	
Роль образования в развитии человеческого капитала для креативной экономики	837
Хужаева Василина Сергеевна	
Xitoy iqtisodiyotining mo'jizasi	850
Ergashev Islomjon Ilxomjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlari bozori rivojlantirishning nazariy va kontseptual yondashuv masalalari	857
A.A.Abdisamatov	
Soliq nazoratining zamonaviy shakllarini takomillashtirishning ayrim masalalari	860
Suvonov Hasan Sherboyevich	
Davlat tashkilotlarida g'aznachilik va davlat xaridlari bilan bog'liq jarayonlarning ilmiy-nazariy, tashkiliy asoslari	865
Mamasoliyev Abrorbek Abdug'ani o'g'li	
Inoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishning ayrim huquqiy jihatlari	869
Shamshiyev Abdulla Abdixalil o'g'li	
Sug'urta kompaniyalari raqobatbardoshligini oshirishning amaliy jihatlari	874
Umirov Abdusalom To'rayevich	
Davlat qimmatli qog'ozlar bozorini rivojlantirish istiqbollari	880
Qurbonov Javlonbek Jurabekovich, Sodikov Abdumutolib Rustamovich	
"AFRASIAB JEANS TEXTILE" MCHJ da tijorat riski darajasini pasaytirishning 2025-2028-yillargacha bo'lgan prognoz ssenariysi	886
Sharipova Gulmira Toxirovna	

O'zbekiston Respublikasi bojxona qo'mitasida bojxona menejmentini yuritilishining mavjud holati tahlili.....	892
Mirzaxmedova Dilafruz Farxatovna, Tuxbabaev Jamshid Sharafetdinovich	
Эконометрический анализ влияния туристического потока на развитие услуг общественного питания в гостиничном секторе узбекистана	898
Алиева Мусаффо Гайрат кизи	
Yangi o'zbekistonda bilvosita soliqlar bo'yicha soliq amaliyoti: xususiyatlari va hozirgi zamon muammolari.....	908
Yo'ldoshev Shohruh Boborahim o'g'li	
O'zbekiston Respublikasida elektr energiyasi ishlab chiqarish hajmini matematik modellashtirish va prognozlash	915
Fayziyev Rabim Alikulovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tez tibbiy yordam xizmatini tahlil qilish va uni boshqarish.....	922
Gafurov Abduvoitjon Xuseynovich	
Mahalliy tizimli ahamiyatga molik banklarni aniqlash tartibi	927
Ashurov Jaloliddin Eshpulatovich	
The impact of tax policy on the development of small and medium enterprises in Uzbekistan.....	932
Urinov Iqbol Vasiqovich	
O'zbekistonda soliq ma'muriyatchiligining samaradorligini oshirish masalalari	938
Babayev Farrux Mansurovich	
Tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish vositalari.....	944
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
"Yashil" iqtisodiyot va xalqaro hamkorlik: global tashabbuslar va kelishuvlar	949
Baratov Diyorbek Fazliddin o'g'li, Nazarova Ra'no Rustamovna	
Iqtisodiy tahlilda qo'llaniladigan iqtisodiy – matematik usullarning mohiyati	953
Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati	959
Rahimova Shahlo Rajapboyevna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda tibbiy sug'urta mexanizmlarini takomillashtirish metodologiyasi.....	964
Ishmanova Diana Nurmamadovna	
Mamlakat moliyaviy xavfsizligini ta'minlashda fiskal siyosatdan foydalanishning ilg'or tajribalari.....	969
Azamaton Po'lat To'liqunovich	
Qoraqalpog'iston respublikasining eksport salohiyati: mavjud holat va rivojlanish istiqbollari.....	974
Abdiramanov Ruslan Abdiramanovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasida ishsizlik darajasi dinamikasini chegara avtoregressiyalaridan foydalangan holda chiziqli bo'lmagan modellashtirish konsepsiyasi	980
Rahimboyev Muxtorbek Ikrom o'g'li	
Tadbirkorlik salohiyatini oshirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish.....	985
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
O'zbekistonda turistik korxonalarda tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish va rivojlantirish istiqbollari.....	989
Mirzayev Abdullajon Topilovich	
Xalqaro standartlarni joriy etishning baholash mezonlari va uning tadbirkorlik subektlariga ta'siri.....	993
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
Foydani shakllantirish va undan foydalanish	997
Shirinov Uchqun Abduxalilovich, Umidov Davlatbek Umid o'g'li	
Mamlakat tijorat banklari aktivlarining rentabellegini ta'minlash bilan bog'lik bulgan dolzarb muammolar	1002
Sheraliyev Abbas Xolmuminovich	
Sug'urta kompaniyalar moliyaviy barqarorligiga ta'sir etuvchi risklar va ularni baholash usullari.....	1006
Haqberdiyev Bekzod Uktamovich	
Davlat moliyaviy nazoratini boshqarishda nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari	1012
Sabirbayev Nurlan Karimbay o'g'li	

Обеспечение инклюзивного роста экономики Узбекистана в условиях цифровой трансформации	1020
Жазира Буранова	
Davlatning monopoliyaga qarshi siyosatining sanoat bozorlari rivojlanishiga ta'siri	1024
Choriyeva Ferangiz Zohidovna	
Transchegaraviy elektron tijoratni boshqarishning zamonaviy mexanizmlarini yaratish	1030
Rustamova Gulmira Aliqulovna	
Ta'lim sohasini rivojlantirishning asoslari	1037
Poshokulova Mohigul Kaxramonovna	
Milliy iqtisodiyotda erkin raqobat muhitini shakllantirish: mavjud muammo va istiqbolli imkoniyatlar	1041
Karimova Iroda Abdusattarovna	
Mechanism of ensuring economic security of the enterprise: methodological aspect	1046
Sadriddinova Nigora Khusniddinovna	
Mintaqalarni barqaror rivojlantirishning iqtisodiy asoslari	1051
Yarmatov Sharofiddin Choriyevich	
Innovatsion masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	1054
Tursunov Faridun Mustafoevich	
Implementation of the ESG strategy in the hotel industry of Uzbekistan	1059
Khusenova Mekhrangiz Gayratovna	
Проектирование инновационной деятельности хозяйствующих субъектов в условиях зеленой экономики	1064
Рузиева Мафтуна Юсуфовна, Мактимова Зарафшон Оллоёровна	
Effective use of marketing analytics in green advertising activities of grape growing enterprises	1070
Usmonova Diyora Mahmud kizi	
O'zbekistonda soliq siyosati va xorij soliq siyosatini o'rganib chiqish	1077
Karimova Gulbahor Normurodovna	
Tijorat banklarining investitsion kreditlardagi garov ta'minotini takomillashtirish mexanizmlari	1081
Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o'g'li	
Digital transformation and the impact of modern technologies on agricultural management in Uzbekistan	1085
Asamov Ravshan Bakhodirovich	
"O'zmetkombinat" Ajda marketing faoliyatini takomillashtirish yo'llari	1091
Musayeva Shoira Azimovna	
Подходы к государственной поддержке сельскохозяйственных предприятий с учетом принципов инновационного управления	1096
Шаниязова Замира, Шнибаев Ислам	
Mamlakatda xalqaro turizmni samarali rivojlantirishda turizm siyosatini tashkil etishning istiqbolli yo'nalishlari	1101
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich	
Raqamli moliya va to'lov tizimlari	1105
Maqsud Rustamov, Nurijahon Valiqulova	
Iqtisodiy tahlilda ishlab chiqarish hajmini prognozlash masalalari	1110
Qlichev Baxtiyor Pardayevich	
Kichik biznesning mintaqaviy iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri: Toshkent viloyati tajribasi	1116
Ajamilova Nigora Asametdinovna	
To'qimachilik korxonalarida xomashyo ta'minoti tizimini boshqarish samaradorligini oshirish	1121
Umarxodjayeva Arafatxon Muzaffar qizi	
Kichik biznes korxonalarida iqtisodiy xavfsizlik masalalarini boshqarish masalalari	1126
Jo'raqulova Muhlisa Jahongir qizi	
Tadbirkorlik bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslar faoliyatini soliq nazorati mexanizmi asosida tartibga solish masalalari	1131
Bozorov Anvar Omanovich	
Tadbirkorlik subyektlarining eksport imkoniyatlarini oshirish masalalari	1139
Umarova Munira Muxitdinovna	

O'zbekistonda sog'lomlashtirish turizmining holati	1143
Naimov Saidjon Yusup o'g'li	
Surxondaryo viloyatida dorivor o'simliklarni yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini baholash.....	1148
Baxriddinova Yulduz Baxriddinovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyot asosida barqaror rivojlanishni ta'minlashning dolzarb masalalari.....	1155
Axunova Ma'rifat Xakimovna	
Oliy ta'limda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishning xorijiy mamlakatlar tajribasi	1159
Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirishda ta'lim va malaka oshirishning roli.....	1166
Madalievna Nodira Miradilovna	
Davlat korxonalari moliyaviy samaradorligining amaldagi holatini kompleks taqqoslama tahlili	1169
Qarshiyev Nodirbek Olim o'g'li	
Xalqaro mehnat migratsiyasi va to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar: samaradorlikni solishtirish	1174
Sultanov Anvar Abdullaevich	
O'zbekiston soliq tizimida hududlararo soliq salohiyatini boshqarish	1180
Aipova Iroda Ikromovna	
Tijorat banklarida komplaens auditni tashkil etish va o'tkazishning uslubiy asoslari.....	1184
Aminova Mehriniso Erkinjonovna	
Scientific approach to the formation of a sustainable development strategy for industrial enterprises in the digital economy.....	1190
Maxsudov Muzaffar Ikromjon ugli	
O'zbekistonda qurilish materiallari sanoati korxonalarining iqtisodiyotdagi o'rni.....	1194
Ubaydullayev Muxammadjon Abdusamad o'g'li	
Oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmini statistik va ekonometrik tahlil qilish (Andijon viloyati misolida).....	1206
Ikromov Axmadjon Shavkat o'g'li	
Перспективы инвесторов в осуществлении инвестиционного процесса	1212
Муртазаев Ардашер Зафар угли	
Transport korxonalarida ishchi xodimlarni barqaror ish o'rinlari bilan ta'minlash boshqaruvini takomillashtirish	1216
Abdullayeva Nigora Shamsiddinovna	
O'zbekiston Respublikasi yengil sanoat tashkilotlarida investitsiya loyihalarni ishlab chiqish va samaradorligini oshirish.....	1221
Xurramova Madina Mansur qizi	
Fuzzy integrals in economics	1228
Aymuratov Islam Kamalatdinovich	
O'zbekistonda ipoteka kreditlari bozorining shakllanishi va rivojlanish tendensiyalari	1233
Abdullayeva Aziza Murot qizi	
Совершенствование денежно-кредитной политики центрального банка в условиях цифровой экономики.....	1238
Бердиназаров Зафар Улашович, Исаев Атабек Джурабаевич	
The role of digital assets in international finance and their impact on the global economy	1248
Juraeva Ra'no Abdullaevna, Murodaliyev Shahroz Obidjonovich	
Diversification of financial resources in commercial banks and their innovative management methods in digital transformation	1255
Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi	
O'zbekiston iqtisodiyotida barqaror rivojlanish ko'rsatkichlari tahlili	1262
Xamdamov Shoh-Jaxon Raxmat o'g'li	
Tijorat banklari aktivlarini boshqarish va daromadligini oshirish masalalari	1268
Saxibjonov Muzaffar Salijonovich	
Tijorat banklari transformatsiyasini amalga oshirishda qimmatli qog'ozlar bozori ta'sirining uslubiy asoslari	1274
Bobur Abrorovich Yusupov	

What is the economic impact of Uzbekistan's integration into international financial institutions.....	1283
Rakhmonova Dildora Ergash Qizi	
Kredit portfelini tahlil qilish asosida tijorat banklari faoliyatini optimallashtirish yo'llari	1289
Jo'rayev Eldor Berdibekovich	

KREDIT PORTFELINI TAHLIL QILISH ASOSIDA TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI

Jo'rayev Eldor Berdibekovich

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti
mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tijorat banklarining kredit portfelini tahlil qilish asosida ularning faoliyatini optimallashtirish masalalari yoritilgan. Kredit portfelining tarkibi, sifati va xavf darajasini chuqur o'rganish orqali banklar moliyaviy barqarorlikni ta'minlashi va resurslardan samarali foydalanishi mumkinligi asoslab berilgan. Shuningdek, maqolada kredit portfelini diversifikatsiya qilish, kredit siyosatini takomillashtirish va kredit xavfini boshqarish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banki, kredit portfeli, moliyaviy barqarorlik, tahlil, optimallashtirish, kredit xavfi, diversifikatsiya.

Abstract: This article explores ways to optimize the activities of commercial banks based on the analysis of their credit portfolios. It substantiates that an in-depth examination of the structure, quality, and risk level of credit portfolios enables banks to ensure financial stability and utilize resources more efficiently. The paper also provides practical recommendations on credit portfolio diversification, improving credit policy, and managing credit risks.

Key words: commercial bank, credit portfolio, financial stability, analysis, optimization, credit risk, diversification.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы оптимизации деятельности коммерческих банков на основе анализа их кредитного портфеля. Обосновано, что детальное изучение структуры, качества и уровня риска кредитного портфеля позволяет обеспечить финансовую устойчивость банков и эффективно использовать ресурсы. Также приведены практические рекомендации по диверсификации кредитного портфеля, совершенствованию кредитной политики и управлению кредитными рисками.

Ключевые слова: коммерческий банк, кредитный портфель, финансовая устойчивость, анализ, оптимизация, кредитный риск, диверсификация.

KIRISH

Bank sohasi bugungi global iqtisodiyotda yetakchi tarmoqlardan biri sanaladi. Tijorat banklarining asosiy vazifasi daromad olish bo'lganligi sababli, kreditlash faoliyati ularning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Kredit mablag'lari xo'jalik yurituvchi subyektlarning joriy ehtiyojlari va investitsion loyihalarini moliyalashtirishda muhim manba bo'lib xizmat qiladi hamda mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Bugungi kunda kuchli raqobat sharoitida tijorat banklarining moliyaviy aktivlarini samarali shakllantirish va ularni oqilona taqsimlash bank menejerlari va nazoratchilari oldida turgan dolzarb vazifalardan biridir. Ayniqsa, kredit portfelini shakllantirish, uning tarkibini optimallashtirish hamda sifatli boshqarish kredit siyosatining asosiy tarkibiy qismi sifatida e'tiborga loyiqdir.

Amaliyot shuni ko'rsatmoqdaki, kredit portfelining holati nafaqat bankning kredit siyosatini baholashda, balki kredit faoliyatining istiqboldagi natijalarini prognoz qilishda ham muhim indikator bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli, tijorat banklari o'z kredit portfelini shakllantirish va tahlil qilish jarayonida kreditlarning miqdori, muddati, iqtisodiy tarmoqlar bo'yicha taqsimoti, ta'minot shakllari, kredit sifati va boshqa muhim ko'rsatkichlarni muntazam tahlil qilib borishi zarur. Bu kabi tizimli yondashuv, o'z navbatida, kredit portfelining barqarorligi va sifati oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi (1-rasm).

1. Bankning kredit siyosati maqsadlari va strategiyasiga muvofiq kredit limitlari tizimini shakllantirish

2. Kredit portfelini shakllantirishda alohida kreditlash obyektlari va turlari bo'yicha kredit mablag'lari ajratish

3. Kredit portfelining holati va uni boshqarishni tahlil

1-rasm. Tijorat banklari kredit portfelini shakllantirish jarayoni¹.

Kredit portfelini shakllantirish va uni optimallashtirish bankning kredit faoliyati umumiy maqsadi shakllantirilganda, kredit siyosati strategiyasi ishlab chiqilgandan so'ng boshlanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda bank kredit portfelini optimallashtirish va samarali boshqarish bo'yicha turli metodologik yondashuvlar ishlab chiqilmoqda. Zamonaviy tijorat banklari kredit portfelini shakllantirishga oid qarorlar qabul qilishda xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy ehtiyojlari, bozor muhitidagi raqobat darajasi hamda bankning mavjud resurs salohiyatini chuqur tahlil qilishlari talab etiladi (Klaassen, 1998).

Kredit portfelini optimallashtirish jarayonida eng samarali yondashuv — bu bank mablag'larini boshqarishda optimal aralashmani shakllantiruvchi mexanizmlarni aniqlashdan iboratdir. Bu yondashuv nafaqat resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlaydi, balki bank faoliyatining moliyaviy barqarorligini ham mustahkamlaydi.

Tobin tomonidan ilgari surilgan portfel nazariyasi (1965) ushbu jarayonda nazariy asos sifatida keng qo'llanilishi mumkin. Tadqiqotlarga ko'ra, banklar kredit portfelini shakllantirishda kutilayotgan daromadlilik, xavf darajasi va likvidlikni birgalikda hisobga olgan holda aktivlar tuzilmasini maksimal rentabellikka yo'naltiradi.

Cohen va Hammer (1967) o'tkazgan tadqiqotlarda kredit portfelini boshqarishda uch asosiy strategik maqsad o'rtasida optimal muvozanatni saqlash zarurligi ta'kidlanadi: bu — rentabellik, likvidlik va xavfsizlik. Banklar ushbu uchlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni inobatga olgan holda, kredit siyosatining natijadorligini oshirishga intiladilar.

Umuman olganda, tijorat banklarining aktivlar portfelini shakllantirish va boshqarish amaliyotiga to'rtta muhim omil sezilarli darajada ta'sir ko'rsatadi:

- a) mamlakatdagi amaldagi qonunchilik va normativ-huquqiy talablar,
- b) depozitlar bo'yicha xavfsizlik darajasi va ularni kafolatlash tizimi,
- c) iqtisodiyotda kredit resurslariga bo'lgan real talab hajmi,
- d) bank aksiyadorlari tomonidan yuqori daromadga erishishga bo'lgan intilish darajasi.

Mazkur omillarni to'g'ri tahlil qilish va ularga mos boshqaruv strategiyasini ishlab chiqish, bank kredit portfelining nafaqat rentabelligini, balki umumiy moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tijorat banklari kredit portfelini tahlil qilish va optimallashtirish yo'nalishlari bo'yicha ma'lumotlar yig'ish uchun asosan statistik ma'lumotlar tahlili va iqtisodiy ko'rsatkichlar monitoringi qo'llanildi. Ma'lumotlar banklarning yillik hisobotlari, rasmiy statistik manbalar va ilmiy adabiyotlardan olindi. Tahlil jarayonida korrelyatsiya va regressiya usullari, ko'rsatkichlarni solishtirish hamda dinamik o'zgarishlarni tahlil qilish usullari qo'llanilib, kredit portfelining sifat ko'rsatkichlari baholandi.

Tahlili va natijalar

Quyida keltirilgan 1-jadvalda tijorat banklarining kredit portfelini optimallashtirish jarayonida alohida e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan asosiy jihatlar aks ettirilgan. Bugungi kunda tijorat banklari kredit resurslarini boshqarishda faqat o'z ichki imkoniyatlariga tayangan holda samarali natijalarga erishishlari tobora murakkablashmoqda.

¹ Muallif tomonidan mustaqil tuzilgan.

Kredit portfelini optimal shakllantirish va samarali boshqarish banklardan faqatgina ichki resurslarni emas, balki tashqi moliyaviy institutlar bilan tizimli hamkorlikni ham talab etadi.

Shu bois, boshqa moliyaviy tashkilotlar, jumladan, investitsiya fondlari, sug'urta kompaniyalari va xalqaro moliyaviy institutlar bilan o'zaro aloqalarni yo'lga qo'yish tijorat banklariga nafaqat kredit portfelining barqarorligini ta'minlashda, balki uning sifat ko'rsatkichlarini yaxshilashda ham muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Bunday hamkorlik kredit xavfini diversifikatsiya qilish, likvidlikni oshirish va kreditlash strategiyasini yanada moslashtirish imkonini beradi (1-jadval).

1-jadval. Tijorat banklari kredit portfelini optimallashtirish muhim holatlar².

Holatlar	Bank kredit portfeli optimallashtirishdagi qadamlar
1-holat	Kredit portfelini tashkil qiluvchi kreditlarni baholash mezonlarini aniqlash;
2-holat	Tijorat banki kredit portfelining strukturasini aniqlash;
3-holat	Kredit portfeli tarkibidagi o'zgarishlar sabablarini baholash;
4-holat	Kredit portfelining sifatini aniqlash
5-holat	Bank kredit portfelida ko'rilishi mumkin bo'lgan zararlarni qoplash zaxirasini aniqlash

AQSh, Kanada, Buyuk Britaniya kabi rivojlangan mamlakatlarda kredit portfelini samarali shakllantirish va boshqarish (Credit Portfolio Management yoki Loan Portfolio Management — CPM) banklar hamda boshqa moliyaviy institutlar faoliyatida asosiy funksiyalardan biri sifatida qaraladi. Ayniqsa, tarkibida likvidligi past bo'lgan, turli shakldagi kreditlar mavjud bo'lgan yirik moliya institutlari uchun CPM yondashuvi muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy banklar faoliyatida optimal kredit portfelini shakllantirish nafaqat muhim vazifa, balki dolzarb muammolardan biri sifatida ko'riladi. Har qanday tijorat bankining kredit siyosatidagi strategik maqsadi — o'z resurslariga mos, muvozanatli va samarali kredit portfelini shakllantirishdan iboratdir. Biroq, mavjud kredit resurslarining hajmi, ularni jalb qilish shartlari, foiz stavkalari va boshqa cheklovlar sharoitida ushbu maqsadga erishish murakkab masala bo'lib, bank mutaxassislaridan doimiy tahlil va optimal qarorlar qabul qilishni talab etadi.

Kredit portfelini optimallashtirish jarayoni bevosita kredit sifati, risklarni boshqarish, daromadlilik darajasini baholash va kredit faoliyati samaradorligini oshirish bilan chambarchas bog'liqdir. Har bir bank o'zining ichki strategik yondashuvlari asosida kredit portfelini shakllantiradi va boshqaradi. Bu yondashuvlar o'zaro sezilarli farqlarga ega bo'lishi mumkin, chunki ular bankning resurs bazasi, riskka nisbatan munosabati, daromad olish strategiyasi va mijozlar segmentiga bog'liq holda shakllanadi.

Tijorat bankining optimal kredit portfeli quyidagi mezonlarga javob berishi lozim:

Kreditlar bank ixtiyoridagi resurslarning summasi va muddatiga mos bo'lishi;

Kutilayotgan daromadlilik darajasi maksimal bo'lishi;

Kredit risklari maqbul va minimal darajada saqlanishi.

Kredit portfelini optimallashtirish va sifatli boshqarish kreditlash tizimining asosiy komponenti bo'lib, u bank faoliyatining barqarorligini ta'minlash hamda kredit risklarini oldini olish yoki ularni kamaytirishga qaratilgan.

Tijorat banklarining kredit portfelini shakllantirish jarayoni bosqichlari grafik shaklda tasvirlangan bo'lib (quyidagi rasmda), bu bosqichlar orqali kredit portfelining strukturasini tahlil qilish, aktivlarni taqsimlash mexanizmini aniqlash va risklarni baholash mumkin.

Mamlakatimiz tijorat banklarining kredit portfeli tahlil qilinayotganda, kreditlarning umumiy bank aktivlaridagi ulushini baholash muhim amaliy ahamiyat kasb etadi. Bu orqali banklar tomonidan shakllantirilgan kredit portfelining risklilik darajasi, daromadlilik va likvidlik ko'rsatkichlari haqida xulosalar chiqarish mumkin.

2-jadval ma'lumotlariga ko'ra, tijorat banklari umumiy aktivlari 2024-yilda 769,3 trillion so'mni tashkil etib, bu ko'rsatkich 2019-yilga nisbatan deyarli uch baravarga oshgan. Shu bilan birga, bank aktivlari tarkibida kreditlar ulushi 2024-yilda 69,2 foizni tashkil etgan va bu ko'rsatkich yildan-yilga pasayish tendensiyasini ko'rsatmoqda. Ushbu holat kredit portfeli tarkibining diversifikatsiyalanayotganidan va boshqa aktiv turlari ulushi oshayotganidan dalolat beradi (2-jadval).

² Muallif tomonidan mustaqil tuzilgan.

2-jadval. Tijorat banklari aktivlari va ularning tarkibida kreditlarning miqdori va ulushi³.

Ko'rsatkichlar/Yillar	2019	2020	2021	2022	2023	2024
YalM, (trln. so'm)	524,0	580,2	734,6	888,3	1 065,8	1 450,6
Tijorat banklari jami aktivlari, (trln. so'm)	272,7	366,1	444,9	556,7	652,2	769,3
Tijorat banklari aktivlarining YalM dagi ulushi, (foizda)	52,1	63,2	60,5	62,7	61,2	53,03
Kredit qo'yimalari, (trln. so'm)	211,6	276,9	326,4	390,1	471,4	533,1
Kredit qo'yimalarining bank aktivlari tarkibidagi ulushi, (foizda)	77,6	76,5	73,4	70,1	72,3	69,2

2024-yilda iqtisodiyotga yo'naltirilgan kredit qo'yimalari hajmi o'tgan yilga nisbatan 19,6 foizga oshib, 2025-yil 1-yanvar holatiga ko'ra 533,1 trillion so'mga yetdi. Shuningdek, ushbu davrda kreditlarning yalpi ichki mahsulotga nisbatan ulushi 53,03 foizni tashkil etdi. Bu esa banklar tomonidan iqtisodiyotga yo'naltirilgan moliyaviy resurslarning salmog'i sezilarli darajada ortib borayotganidan dalolat beradi.

Shu bilan birga, tijorat banklarining kreditlash salohiyati ko'p jihatdan ularning kredit portfeli sifati bilan bevosita bog'liqdir. Kredit portfelining samarali shakllantirilishi va boshqarilishi banklarning resurslardan foydalanish samaradorligini belgilaydi. Shu sababli, tijorat banklari kredit portfelini optimallashtirish hamda ajratilgan kreditlarni maqsadli va yuqori rentabellik bilan boshqarishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Quyidagi 2-jadvalda tijorat banklari aktivlarining tarkibiy tuzilmasi yillar kesimida tahlil qilingan. Ma'lumotlarga ko'ra, 2018–2024-yillar davomida O'zbekiston Respublikasining yalpi ichki mahsuloti va tijorat banklari tomonidan ajratilgan kreditlar hajmi barqaror o'sish tendensiyasini namoyon qilgan. Bu jarayon banklar faoliyatining iqtisodiyotda tobora muhim o'rin egallab borayotganini ko'rsatadi. Jumladan, ularning xo'jalik yurituvchi subyektlarning joriy va investitsion xarajatlarini moliyalashtirishdagi ishtiroki yildan-yilga ortmoqda.

Jadval ma'lumotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, bank aktivlari tarkibida investitsiyalar va boshqa qimmatli qog'ozlarning ulushi tahlil davri davomida izchil o'sib borgan. Agar 2018-yil boshida ushbu ko'rsatkich atigi 1,1 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yil oxiriga kelib 5,7 foizga yetgan. Bu holat banklar investitsiya faoliyatining bosqichma-bosqich kengayib borayotganidan dalolat beradi.

Xulosa qilib aytganda, mamlakatimiz tijorat banklarining aktivlar tuzilmasida asosiy ulush hanuzgacha kreditlar hissasiga to'g'ri kelmoqda. Bu esa kreditlash bank faoliyatining markaziy yo'nalishi bo'lib qolayotganini anglatadi. Shu bilan birga, banklar boshqa aktiv turlarini ham bosqichma-bosqich kengaytirishga e'tibor qaratayotgani ularning diversifikatsiya siyosati izchil olib borilayotganini ko'rsatadi (3-jadval).

3-jadval. Tijorat banklari aktivlarining tarkibiy tuzulishi, (mlrd. so'm va ulushi foizda)⁴.

Ko'rsatkichlar/ Yillar	Kredit qo'yimalari		Investitsiyalar va boshqa qimmatli qog'ozlar		Boshqa banklardagi mablag'lar - rezidentlar		Boshqa banklardagi mablag'lar - norezidentlar	
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
2018	164 670,1	76,8	2 277,0	1,1	6 374,3	3	13 545,4	6,3
2019	207 646,3	76,1	3 157,2	1,2	10 089,4	3,7	15 419,9	5,7
2020	270 212,8	73,8	9 447,7	2,6	13 146,0	3,6	21 700,5	5,9
2021	316 382,4	71,1	19 633,7	4,4	13 302,5	3	25 074,0	5,6
2022	378 909,2	68,1	31 507,9	5,7	17 423,7	3,1	37 688,3	6,8
2023	457 847,3	70,2	32 548,2	5,0	24 368,7	3,7	28 863,3	4,4
2024	514 693,5	66,9	59 614,1	7,7	29 176,6	3,8	36 039,4	4,7

Tijorat banklari faoliyatining asosiy daromad manbai sifatida kredit operatsiyalari muhim o'rin egallaydi. Aynan ushbu operatsiyalar banklarning foizli daromadlarining katta qismini shakllantiradi. Kreditlar bo'yicha

3 www.cbu.uz, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi.

4 www.cbu.uz, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi.

foiz stavkalarining shakllanishi bank marjasi darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, kreditlash jarayoni yuqori xavf bilan tavsiflanadi, ammo u banklarning asosiy strategik maqsadlariga — ya'ni maqbul likvidlik darajasini saqlagan holda maksimal daromadlilikka erishishga xizmat qilishi lozim.

Bugungi kunda tijorat banklari kredit resurslari sifatida faqat bank kapitali va jalb qilingan depozitlar bilan cheklanib qolmayapti. Aksincha, boshqa moliyaviy manbalar, xususan, xalqaro moliya institutlari, davlat fondlari va obligatsiya emissiyalari hisobiga ham faoliyat yuritmoqda. Bu esa kredit qo'yilmalarining tarkibiy tuzilmasini sezilarli darajada diversifikatsiyalash imkonini beradi.

O'zbekiston bank tizimida so'nggi yillarda yuz bergan o'zgarishlar, jumladan, kreditlash manbalarining kengayishi, iqtisodiyotning erkinlashtirilishi, dollarlashuv darajasining ortishi va boshqa omillar natijasida kredit qo'yilmalari hajmi keskin oshdi. Xususan, 2017–2023-yillar davomida tijorat banklari kredit portfeli qoldig'ining yillik o'sish sur'ati o'rtacha 45,3 foizni tashkil etdi. Ushbu dinamikaga ta'sir qilgan asosiy omillardan biri — milliy valyutaning almashuv kursi hisobiga xorijiy valyutadagi kreditlarning qayta baholanishi hamda 2019-yilda O'zbekiston Tiklanish va Taraqqiyot Jamg'armasi (O'TTJ) mablag'lari hisobidan ajratilgan taxminan 4,4 milliard AQSh dollari miqdoridagi kreditlarning ushbu jamg'arma balansiga qaytarilishi bo'ldi.

Bank tizimi barqarorligini ta'minlashda kredit portfelining sifati va ushbu portfelning umumiy daromadliliigi muhim rol o'ynaydi. Buning uchun banklar kreditlash manbalarini optimallashtirishga alohida e'tibor qaratishlari kerak. Ayniqsa, arzon davlat mablag'lari mavjud bo'lgan davrlarda, resurslar hajmi, ularning qiymati va jalb qilish shartlaridagi cheklovlar sharoitida bank kredit siyosatining samaradorligi ko'p jihatdan mazkur omillarning to'g'ri boshqarilishiga bog'liq bo'ladi.

Quyida keltirilgan jadvalda tijorat banklari majburiyatlarining tarkibiy tuzilmasi yillar kesimida tahlil qilinadi. Ushbu ma'lumotlar banklar tomonidan jalb qilinayotgan mablag'lar manbalari qanday o'zgarayotganini, ularning barqarorlik darajasi va diversifikatsiya holatini aniqlashda muhim ahamiyatga ega (4-jadval).

4-jadval. Tijorat banklari majburiyatlarining tarkibiy tuzulishi⁵ (mlrd. so'm, ulushi foizda).

Ko'rsatkichlar/ Yillar	Depozitlar		Olingan kreditlar va lizinglar		Boshqa banklarning mablag'lari - rezidentlar		Boshqa banklarning mablag'lari - narezidentlar	
	Summa	%	Summa	%	Summa	%	Summa	%
2018	70 001,4	37,3	104 378,8	55,6	6 390,7	3,4	511,6	0,3
2019	91 009,0	41,1	105 252,2	47,5	9 869,4	4,5	922,3	0,4
2020	114 746,9	37,3	151 704,0	49,3	13 001,4	4,2	3 175,4	1
2021	156 189,8	41,8	173 750,3	46,5	13 288,6	3,6	4 670,8	1,2
2022	216 737,5	45,4	186 614,5	39,1	18 780,8	3,9	22 798,5	4,8
2023	241 687,4	43,5	224 351,2	40,4	24 577,3	4,4	20 074,5	3,6
2024	308 692,1	47,2	234 667,5	35,9	25 008,6	3,8	16 428,6	2,5

2023-yilda global moliya bozorlarida barqarorlikka tahdid soluvchi xavf-xatarlar sezilarli darajada kuchaydi. AQSh va Yevropa moliyaviy tizimlarida yuzaga kelgan noaniqlik bir qator yirik banklarning moliyaviy yo'qotishlarga duchor bo'lishiga olib keldi. Xususan, AQShda Silicon Valley Bank, Signature Bank va First Republic Bank bankrot deb e'lon qilinishi, shuningdek, Shveysariyada Credit Suisse bankining UBS tomonidan qo'shib olinishi ortidan moliya sektoridagi defolt xavfi yanada kuchaydi. Ushbu voqealar global moliyaviy bozorlar ishtirokchilarida xavotir uyg'otib, tebranuvchanlik va noaniqlik darajasining oshishiga sabab bo'ldi.

Bunday murakkab iqtisodiy sharoitda tijorat banklari uchun moliyaviy resurslarni shakllantirish va ularni samarali aktiv operatsiyalarga yo'naltirish jarayoni alohida ahamiyat kasb etmoqda. Turli o'rganishlar va tahlillarga ko'ra, xalqaro va mahalliy tajribada tijorat banklarining resurs bazasini shakllantirish, kredit qo'yilmalari manbalarini boshqarish usullari va mexanizmlari bir qator obyektiv va subyektiv omillar ta'sirida doimiy ravishda o'zgarib bormoqda.

2025-yil 1-yanvar holatiga ko'ra, O'zbekiston bank tizimining asosiy moliyaviy ko'rsatkichlari quyidagicha shakllangan: aktivlar rentabelligi (ROA) 1,4 foizni, kapital rentabelligi (ROE) esa 6,6 foizni tashkil etdi. Shu davrda banklar tomonidan olingan sof foyda 13,6 trillion so'mga yetib, 2021-yilga nisbatan 6,1 trillion so'mga ko'paydi. Taqqoslash uchun aytilsa, ROA ko'rsatkichi 1,2 foiz bandga, ROE esa 7,2 foiz bandga o'sgan. Ushbu natijalar bank sektorining daromadlilik salohiyati ortib borayotganidan dalolat beradi.

⁵ O'zbekiston Respublikasi Markaziy Banki, Statistik bulletin, "Kredit tashkilotlari faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari", ma'lumotlari asosida tayyorlandi, 2024-yil.

Tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, tijorat banklari tomonidan ajratilgan kreditlarning asosiy qismi uzoq muddatli kreditlashga yo'naltirilgan. Shu bilan birga, tahlil davrida qisqa va uzoq muddatli kreditlarning umumiy kredit portfelidagi nisbati muayyan darajada o'zgaruvchan bo'lib qolmoqda. Bu esa banklar tomonidan mijozlarning moliyaviy ehtiyojlari, kredit riski va iqtisodiy sharoitlarni hisobga olgan holda kredit siyosatini moslashtirib borilayotganini anglatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi ma'lumotlar asosida tijorat banklari uchun kredit portfelini optimallashtirish jarayonida amalga oshirilishi lozim bo'lgan asosiy vazifalarni quyidagicha umumlashtirish mumkin:

Kredit riski darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi omillarni aniqlash, ularni tizimli tarzda baholash hamda xavf darajasini minimallashtirish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish;

Kredit portfelining tarkibini kredit risklari, mijozlar segmentatsiyasi va kredit turlari bo'yicha optimallashtirish orqali riskni diversifikatsiyalash;

Kredit portfelining likvidlilik va daromadlilik darajasini ta'minlash hamda ularning o'zaro muvozanatini saqlagan holda kreditlarni diversifikatsiya qilish;

Potensial kredit yo'qotishlariga qarshi yetarli darajada zaxira shakllantirishni baholash, uni doimiy ravishda yangilab borish va mavjud xavflarga moslashtirish;

Qarz oluvchilarning moliyaviy barqarorligi va kreditga layoqatlilik darajasini aniqlash, shuningdek, ularning moliyaviy holatidagi ehtimoliy o'zgarishlarni prognoz qilish;

Kredit siyosatini kredit portfelini optimallashtirishga yo'naltirish, bu borada bankning barcha bo'linmalari faoliyatini muvofiqlashtirish va har bir xodimning aniq funksional vazifalarini belgilash.

Xulosa qilib aytganda, kredit portfelini chuqur va tizimli tahlil qilish, uning tarkibi va sifati ustidan doimiy nazorat o'rnatishni taqozo etadi. Bugungi iqtisodiy sharoitda bank kreditlarining hajmi ortib borayotgani, turli mulkchilik shaklidagi xo'jalik yurituvchi subyektlar sonining ko'paygani sharoitida banklar o'z kredit faoliyatini yanada puxta rejalashtirishi va optimal kredit portfeli asosida resurslarni oqilona joylashtirishi zarur. Bu esa, o'z navbatida, nafaqat bank faoliyatining barqarorligini ta'minlaydi, balki iqtisodiy o'sish jarayonlarini moliyaviy jihatdan qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Otamurodov H.H. Tijorat banklari kredit portfelini boshqarishni takomillashtirish. – Toshkent, 2019.
2. Omonov A.A. Tijorat banklarining resurslarini samarali boshqarish masalalari. Iqtisod fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. – Toshkent, 2008.
3. Sattarov O.B. O'zbekiston Respublikasi bank tizimi barqarorligini ta'minlash metodologiyasini takomillashtirish. Iqtisod fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. – Toshkent, 2018.
4. Rasulov T.S. va Ziyodilloev X.R. Tijorat banklari kredit portfelini optimallashtirish. Monografiya. – Toshkent, 2024.
5. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2018–2024-yillardagi tijorat banklari faoliyati to'g'risidagi hisobot ma'lumotlari.
6. Omonov A.A. "Tijorat banklarining resurslarini samarali boshqarish masalalari". Iqtisod fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan diss. avtoreferati, Toshkent, 2008.
7. Sattarov O.B. O'zbekiston Respublikasi bank tizimi barqarorligini ta'minlash metodologiyasini takomillashtirish i.f.d. ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. – Toshkent, 2018-y.
8. Герасина Ю.А., Расулов Р.М. Управление кредитным портфелем коммерческого банка // Бизнес в законе – 2011-у.
9. Omonov A.A. "Tijorat banklarining resurslarini samarali boshqarish masalalari". Iqtisod fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan diss. avtoreferati, Toshkent, 2008.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
